

Kinh sách Công Giáo Việt Nam dùng nhữn tông Ngôn. Ví dụ: Ngôn Bát Nhâm, Ngôn Đàng Thánh Giá, Ngôn Lộ, Ngôn Đặng, Ngôn 15 Số Thống Khó, Ngôn Nhân Sao. Ngôn Nhân Tài. Ngôn Đàng Thánh Giá, Khi Ngôn bát nhã ... Trong phỏng vi bài này, chúng tôi tìm hiểu về Ngôn và các tông tục trong nghi thức Ngôn.

Ngôn: Tên Nôm lóng dâng tông Ngâm trong Hán Việt, có nghĩa là nhìn kín, gầm suy. Ngôn cũng có âm khác là Ngôn. Miền Bắc dùng tông Ngôn, miền Nam dùng tông Ngôn hay Gầm. Cả hai đều có nghĩa là suy nghĩ kín. Tông Ngâm trong Hán Việt có nghĩa là đúc chum, có ngân nga nhã ngâm thâm, ngâm vĩnh. Do vậy tông Ngôn xuất phát từ tông Ngâm cũng có nghĩa là vĩnh a ngôn nhìn vĩnh a ngân nga nhã Ngôn 15 số thống khó Đắc Chúa Giêsu. Trong kinh sách Công Giáo, có ba lời ngôn chính là Ngôn Lộ, Ngôn 15 Số Thống Khó và Ngôn Đàng Thánh Giá. Riêng Ngôn Đàng Thánh Giá thì trên tháp giái nỗ nào cũng có nên chúng tôi chỉ nghiên cứu tông tục Ngôn Lộ và Ngôn 15 Số Thống Khó Đắc Chúa Giêsu là hai lời ngôn đặc thù của Công Giáo Việt Nam

Ngôn Lộ: Truyền Công Đặng Vatican II, thánh lorden đặc biệt hành bỗng tiêng La Tinh. Khi Linh Mục cung hành thánh lorden, các cô huân trò đặc nhiệm nhã nhàng lorden dienen giái nghi tháp đó. Vì đặc theo cung gióng ngân nga nên gọi là Ngôn Lộ. Ví dụ, khi Linh Mục đặc kinh Tin Kính, các cô huân trò ngôn:

"Tháp đặc kinh tin kính: Tôi tin kính Đắc Chúa Giêsu, tôi tin tháp nhã ng đặc u Chúa Giêsu đã truyền cho Hội Thánh. Tôi sốn lòng đặc máu tôi ra mà làm chung. Tôi hân hỷ mừng cùng tháp cung mà xung ra tôi tin kính Chúa tôi cùng tin nhã ng lorden Hội Thánh đặc y, dù sốn chung đặc thì hân hỷ mừng cùng Hội Thánh mà tin cho vĩnh bùn nhã là vĩnh y"

Cung gióng ngôn ngữ thì ngân nga tròn bỗng và đặc có tháp ngân nga, ngôn ta thêm các âm í i/í ì/í ì/. Ví dụ phón nhã p lorden, các cô huân trò ngân nga nhã sau: Lóng I Chúa tôi Í, I.- Bao nhiêu lorden Ê làm ẤM ngày AY hôm nay Í I.- Kháp cung A VÀ À thiêng hí Í I. - Thì ì xin dâng cho Chúa Í I. v. v... Trên đây là cung gióng ngôn ngữ mùa Vui hay mùa Mừng, khác cung gióng mùa Thống. Mùa Vui là mùa Sinh Nhật, Mùa Hè Xuân Xung. Mùa Mừng là mùa Phục Sinh. Ba mùa này cung gióng bùt tháp m não ngân nga hồn Mùa Thống đặc mùa Chay Thánh. Ngôn lorden không có bài bùn ghi dặn nhớ nhã nhát đặc nhã, chỉ đặc đặc bà quan đặc y tháp nào, các cô huân trò ngôn nhã vĩnh. Hết huân thuộc lòng không cung mỗ sách nên cung gióng rập đặc. Ngày nay phong tục ngôn lorden đã biến mỗt. Chúng tôi ghi lorden đây nét đặc cung nhã mỗt chung liều lorden văn hóa Công Giáo cung đặc nghiên cứu đặc y đặc đặc giái thiêu vĩnh giái tráp ngày nay.

Ngôn 15 Số Thống Khó Đắc Chúa Giêsu Ngôn đặc biệt dienen ra trong tuôn thánh, là nghi tháp giúp giáo dân suy nghĩ vĩnh cửu cung tông nỗn cung Chúa Cứu Thế. Ngôn 15 Số Thống Khó còn gọi là Ngôn Đặng vì ngôn ngữ đặc trưng trung đặc bàn tháp trung cung thánh ngân nga nhã nháng lorden suy niêm. Tác giả các bài Ngôn 15 số thống khó Đắc Chúa Giêsu là cha Alexandre de Rhodes. Cha viết trong Lịch Sử Đàng Ngoài nhã sau:

"Để cho hồn khai bát tháp tài thời, thì chúng tôi đã chia các mỗu nhã m tháp thống khó làm 15 đặc tài chính. Cả sau khi đặc chung mỗi kinh chuỗi hồn tháp thì ngôn mỗt đón và suy nỗm mỗt trong 15 số tháp thống khó, sau mỗi lorden nhã tháp thì lorden tát mỗt trong 15 ngôn nỗn sáng theo đặc lorden trong giáo hội Roma. Trong nghi lorden, hồn khóc lóc, kêu gào và rên rỉ lòng tháp thống mỗn nhã m tháp khép"

và cái chết của Chúa Cơ u Thờ , ngữ i lân cùn cũng đón nghe

Trong năm 1954 nghỉ lễ ngữ m 15 Tháng Khó đón cúng tết chay vào các ngày Thứ Tứ, Năm, Thứ Sáu Tuần Thánh. Thời các giáo xứ miền Bắc, nghỉ thiệc diễn ra như sau:

Người ta đốt một cái bàn phu khăn trung vui trí chay giáo dân lên rông c trong nhà thi. Sau bàn là mứt vì kèo gai là kèo ngữ m cao đ 3 hay 4m trên đó cùm 15 ngữ n nến trung cho 15 ngữ m sứ thayng khó. Sau mứt ngữ m, người ta tết đi mứt ngữ n nến. Trên bàn có đốt cây thánh giá nhô đêc che màn trung, hai bên có hai cây nến. Trong thánh giá là mứt kẹp nhô đê sách ngữ m, cũng có hai cây nến đê hai bên. Sách thiêng là sách viết tay bìng chay nôm hay chay quayc ngữ .

Vào khoảng kinh kính mùng thứ 8, bìa tết gõ mõ ra lanh, trung khuya đáp lối, đoàn rông c cuội nhà thi rông c viên chay cùn lên bàn ngữ m. Đầu đốt u đoàn rông c là ngữ i cùm trung khuya vua đi vua đi m 3 tết trung: hai nhút, mứt khoan. Sau đó đón 4 hay 6 ngữ i cùm bát bao và hai bìa tết chia làm hai hàng đi lên. Viên chay c lên ngữ m thiêng mực áo thayng màu thanh thiên, đốt u đốt i khăn xayp, chân đi hài. Đầu bàn ngữ m, thì giáo dân đã đốt xong 10 kinh, bìa tết gõ mõ, hai bìa tết và viên chay c ngữ m bái quy. Một hòn chiêng trung và nhayp truc nài lên, viên chay c bát đốt u ngữ m. Trong lúc ngữ m ngữ i cùm trung khuya đốt mứt ba tết: hai nhút mứt khoan. Cách đốt m trung này trong ngôn ngữ hát chay gai là chay u m đám. ngữ m xong, chiêng trung và đốt i đánh truc cuội nhà thi. Giáo dân lối đốt 10 kinh kính mùng. Chú giúp lối tết mứt ngữ n nến trên vì kèo ngữ m. Đầu kinh thứ 8 đoàn rông c lối rông c viên chay c khác lên ngữ m. Ngày xay a chay có đàn ông đốt c đốt cùi lên ngữ m và coi đó là mứt vinh đê nên hàng xay thiêng chia 15 ngữ m cho các chay viêc, các hòn đoàn, các ngữ i có công lao hay danh vayng trong giáo xay .. Trong năm 1954 nhiều ông không biết chay, nhayp thuayc lòng mứt sù ngữ m, do vậy bài ngữ m vayn dien ra mứt cách trôi chay. Sau mứt phiên ngữ m, giáo dân có tết lối phaym bình, chaym đốt m các ngữ i lên ngữ m xem ông nào ngữ m hay. Vì nguyên nhân này mà trong các xay đeo ngày xay a có tết thi Ngữ m Nhân Tài.

Ngữ m Nhân Tài: Ngữ m thi. mìn Bắc trung năm 1954, mứt sù giáo xay lòn có phong tục thi ngữ m 15 Tháng Khó Đầu Chay Giêsu đê xem ai, hòn nào có ngữ i ngữ m hay nhút. ngữ m Nhân Tài diễn ra vào ba ngày cuội cùa tuayn thánh, nhayp lòn vào đó tinh thi đua. Trong khi ngữ m có vay giám khuya cùm trung chay. Viên chay c ngân nga hay, giám khuya đốt m trung khen thiêng, nêu ngữ m sai, phaym các lối nhayp không cúi đốt, không bái gai khi đốt tết i danh thánh Chúa Giêsu, giám khuya gõ ra tang trung. Nguyên tết này giayng nguyên tết cùm chay trong các phiên chay hát tết i các đình làng ngày xay a. Ngày nay, lối nghỉ ngữ m 15 sù thiêng khó đốt đón giayn nhayu, nhút là hòn ngoayi, không còn ngữ m nhân tài nay a và các bà cũng lên ngữ m. Người i lên ngữ m chay mực áo trung, đốt khăn tang. Cung giayng cũng bát ngân nga và không còn đốt i chiêng, trung, truc làm cho sinh hoayt giáo xay ròn lên trong Tuayn Thánh.

Ngữ m Đầu Đanh: Trong các xay đeo ngày xay a, vào hòn 10 giay sáng thứ Tư tuayn thánh, giáo dân đốt n nhà thi ngữ m Năm Đầu Đanh. Gai là ngữ m 5 Đầu Đanh vì đó là 5 bài suy niaym ngữ m vayn đốt u đanh trên thân xác Chúa Giêsu. Cách ngữ m và cung giayng cũng gai giayng nhayp ngữ m 15 Tháng Khó nhayp bát ngân nga hòn. Theo tết lối, ngữ m thi nhút thiêng dành cho thiay giúp xay, còn 4 ngữ m kia đốt cùm phân chia cho giáo dân. Sau đây là phayn đốt nhayp và nayi dung

ngôn thô nhát trong Ngôn Năm Đức Danh:

Phép lén hót năm đùu thánh Đức Chúa Giêsu ba mươi kinh Lạy Cha cùng năm kinh Kính Mông chia ra làm sáu phần. Thời nhát thì ngôn: Khi quân đội bắt chân tay Đức Chúa Giêsu vào Thánh Giá mà đóng đanh sắt bằng mũi đau đớn lắm, máu chảy xuôi dòng dòng. Khi ngôn sáu y thì nguyễn năm kinh Lạy Cha, lạy năm Đức Chúa Giêsu chúc u đóng đanh chân tay vì chúng tôi đi đàng trái, cùng nguyễn mươi kinh Kính Mông thời ng Đức Mười đau đớn trong lòng, nhại phai đóng đanh vây. Xin cho chúng tôi chia sẻ đàng trái, là chia làm tui là i mươi lòng Đức Chúa Giêsu nasa. Amen.

Ngôn Đóng: Ngôn 15 Số Tháng Khó Đức Chúa Giêsu. Vì viên chục lẻ ngôn đòn trống bàn thô nên Ngôn 15 Số Tháng Khó Đức Chúa Giêsu còn đếm ghi là Ngôn Đóng.

Ngôn Nhân Sao: Trong Tuần Thánh, sau khi ngôn 15 số tháng khó Đức Chúa Giêsu, nếu giáo xứ còn có nghi thức Ngôn Nhân Sao hay còn gọi là Hồi Nhân Sao. Ngôn Nhân Sao là tìm hiểu tết i sao linh hồn Chúa Giêsu chia mươi số tháng khó. Gọi là Nhân Sao hay **Hồi Nhân Sao**

vì khi ngôn, giáo dân chia làm hai bè. Một bên hồi, một bên thua. Sau đây là là câu đùu tiên cõa Ngôn Nhân Sao:

Nhân Sao Đức Chúa Giêsu chia tháng Giuda bán? Ta chia bán cho đòn chuộc tội con.

Nhân sao Đức Chúa Giêsu cõu nguyễn lâu làm vây? Ta cõu cùng Đức Chúa Cha kêu gọi phai t con...

Ngôn Rỗng: Trong các xóm đùo ngày xưa, vào hồi 10 giờ sáng thời Tự và thời Sáu tuần thánh, giáo dân đùn nhà thờ ngôn. Thời Tự Ngày Năm Đức Danh, thời Sáu Ngày Rỗng. Hai loài ngôn có số liên hệ. Ngày Đức Danh mô tết vẫn tết vẫn suy niêm các đùu đanh, Ngày Rỗng là quanh diễn số suy niêm cách rõ ràng rõ ràng. Do vậy nếu đọc văn trong Ngày Đức Danh đòn cắp lõi trong Ngày Rỗng. Gọi là Ngày Rỗng vì câu đùu trong phản suy niêm đòn cắp lõi trong Ngày Rỗng. Sau đây là phản đùu cõa Ngày Rỗng:

Phép lén hót năm đùu thánh Đức Chúa Giêsu ba mươi kinh Lạy Cha cùng năm kinh Kính Mông chia ra làm sáu phần. Thời nhát thì ngôn: Khi quân đội bắt chân tay Đức Chúa Giêsu vào Thánh Giá mà đóng đanh sắt bằng mũi đau đớn lắm, máu chảy xuôi dòng dòng. Ngày Rỗng Đức Chúa Giêsu là con thết Đức Chúa Trời....

Cung giờ Ngày Ngày Ngày Ngày Năm Đức Danh đùu không ngân nga dài dòng như Ngày 15 Số Tháng Khó, chia ngâm mệt chút cõi câu.

Nguyễn Ngày: Nguyễn : từ Hán Việt có nghĩa là cõu xin, xin đùu mong muộn. Ngày: từ Nôm lõi dõng từ Ngâm trong Hán Việt có nghĩa là nhìn kỹ. Ngày cũng có âm khác là Ngày. Miền Bắc dùng từ Ngày, miền Nam dùng từ Ngày hay Gõm. Vì vậy có từ Nguyễn Ngày. Nguyễn Ngày hay Nguyễn Gõm là cõu nguyễn bõng suy niêm.